
IZOBRAŽEVANJE KNJIŽNIČARJEV – IZZIVI IN REALNOST BOLONJSKE PRENOVE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV

TRAINING OF LIBRARIANS – CHALLENGES
AND REALITY OF BOLOGNA PROCESS

Primož Južnič

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo,
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

UDK 02:37(497.4)

IZVLEČEK

Izobraževanje na področju knjižničarstva se mora odražati v nacionalni knjižnični zakonodaji in knjižnični politiki, saj je za kvalitetne knjižnične storitve nujno zagotavljati zadosten dotok strokovnih in drugih knjižničnih delavcev. Zaradi vse večje specializacije in hitrega razvoja profesije je vedno bolj pomembno tudi (permanetno) usposabljanje, in sicer kot nadgradnja osnovnemu izobraževanju. Profesija se opredeli takrat, ko uspešno nadzira oboje, tako izobraževanje, kot usposabljanje. Naloga izobraževalnih ustanov in študijskih programov je izobraževanje, naloga ustanov, ki diplomante zaposlujejo, je njihovo usposabljanje. Oboje povezuje profesija, praviloma preko svojih profesionalnih združenj. Usposabljanje ne more nadomestiti visokošolskega izobraževanja za določeno profesijo in slednje ne more nadomestiti permanentnega usposabljanja. Bibliotekarski izpit, če želi biti profesionalni izpit, ne sme biti nadomestilo za ustrezno izobrazbo, sedanja rešitev, ki izvira iz samoupravnega sporazuma iz leta 1980, pa je ravno to. Bolonjsko reformiran študij omogoča fleksibilnost, saj so programi oblikovani tako, da dovoljujejo izbirnost in prehode na druge študijske smeri na različnih stopnjah študija. To je treba izkoristiti pri oblikovanju vstopa v profesijo in nemudoma sprejeti nov pravilnik o bibliotekarskem izpitu.

Glavne besede: knjižničarji, bibliotekarji, bibliotekarstvo, izobraževanje, Bolonjska reforma, Slovenija

UDC 02:37(497.4)

ABSTRACT

LIS education must be reflected in national library acts and policy, as it is necessary for quality library services to have a flow of librarians and other experts. Due to the higher specialization and fast development of the profession, permanent training as the upgrade of formal education is more and more important. Profession is defined by its ability to control both, education and training. Education is the realm of the education institutions and training is the duty of the employing institution. Profession connects

both, as a rule, by professional associations. Training cannot substitute education and vice versa, education cannot substitute training. Professional licence exam, if wished to be an exam for a profession, cannot be a substitution for professional degree, as it is today's solution, based on 1980 selfmanagement agreement. Reformed study based on Bologna principles, assures the flexibility, curriculum allows course selection and mixing of different study programmes. These should be taken into account when defining profession and promptly prepared new library exam rules.

Key words: librarians, librarianship, education, training, Bologna reform, Slovenia

1 UVOD

Na področju bibliotekarske in informacijske znanosti (BIZ) v Evropi je prav Bolonjska reforma spodbudila razmislek o bodočnosti tega izobraževanja in evropsko sodelovanje, ki je svoj vrh doseglo v knjigi »Razmišljanja o evropskem študijskem programu za bibliotekarstvo in informacijsko znanost« (*European curriculum reflections on library and information science education*, Kajberg in Lorrington, 2005). V njej je sistematično prikazano, katera znanja in usposobljenosti morajo imeti diplomanti. Seveda s tem nismo dobili idealnega študijskega programa za BIZ. Še vedno imamo precej različnih pogledov na to, kaj je »temeljno« (ang. core) in če je iskanje »temeljnega« sploh realističen koncept, ter včasih divergentna stališča do tega, kako prilagoditi programe BIZ spreminjajočim tehničnim, ekonomskim in socialnim okoljem. Povsod v svetu, še posebej v ZDA, so razprave o bodočnosti in nujnih spremembah, ki jih potrebujejo programi BIZ, izjemno aktualne. Gre za zelo hitro razvijajočo se profesijo na katero vpliva vrsto dejavnikov. Povezani so z neposrednimi in posrednimi (prek drugih družbenih sprememb) vplivi informacijske tehnologije na dejavnost in storitve.

Zakaj se govori predvsem o spremembah, prilagajanju in razvoju BIZ študijskih programov? Zato, ker je danes v veliki večini razvitega sveta vstop v profesijo knjižničar reguliran. Zahtevana je ustrezna formalna izobrazba, ki jo nudijo programi BIZ. Tradicija tega izobraževanja ni tako dolga, kot pri pravu in medicini, spet pa ni tako kratka. Prvi univerzitetni študij je ustanovil M. Dewey leta 1887 in se je po t. i. Williamsonovem poročilu iz leta 1923 preoblikoval. Te osnove so ostale do danes tudi zato, ker so temu poročilu sledili standardi za izobraževanje, ki jih je oblikovalo strokovno združenje American Library Association (ALA). Lynch (2008) opozarja, da je Williamsonovo poročilo izjemno pomembno delo, ki je še bolj kot sam Deweyjev program oblikovalo sodobno profesijo in vplivalo na izobraževa-

nje. Izobraževanje za profesijo je bila pomembna razvojna faza ameriškega visokega šolstva in odseva model, ki je bil izdelan že za druge profesije, posebno za medicino in pravo. Profesija se opredeli takrat, ko uspešno nadzira tako izobraževanje kot usposabljanje. Naloga izobraževalnih ustanov in študijskih programov je, da izobražujejo, naloga ustanov, ki diplomante zaposlujejo, pa je njihovo usposabljanje. Oboje povezuje profesija (več o tem v Južnič, 2009). Ta izhodišča so potem prevzeli tudi druge, seveda tako, da so jih prilagodili svojim tradicijam visokošolskega izobraževanja. Proces je v nekaterih državah začel potekati že v obdobju pred drugo svetovno vojno, dokončno pa se je izoblikoval po njej.

Slovenija je pri tem ostala nekakšen osamljen otok, saj je vstop v knjižničarsko profesijo praviloma ostal nereguliran, z izjemo šolskega knjižničarstva (Južnič, 2010), in kar je še slabše, nič ne kaže, da bo v bližnji bodočnosti kako drugače. Enostavno povedano, obstoječe pravne rešitve in praksa izhajajo iz predpostavke (še enkrat, z izjemo šolskega knjižničarja), da je lahko knjižničar prav vsak, ki ima afiniteto do tega dela in da so zahtevana znanja in usposobljenosti tako majhna, da za njih ni potrebno formalno izobraževanje na osnovi akreditiranih študijskih programov.

Ta ugotovitev je na svoj način šokantna ter bi pri vsakem neodvisnem zunanem opazovalcu knjižničarstva v Sloveniji izzvala začudenje in nerazumevanje. V Sloveniji se tega dejstva bolj ali manj ne zavedamo. Lahko razumemo samo z zelo temeljito analizo in raziskovalnim pristopom, ki pa nista enostavna, saj gre za tematiko, ki se takšnemu pristopu izmika. Tudi zapisov na to tematiko ni veliko.

2 ZGODOVINA

Osnova za analizo je seveda zgodovina. Slovenija je pri (ne)reguliranju knjižničarske profesije sledila dvema tradicijama: srednje-evropski, ki anglosaksonskih načel in izhodišč knjižničarskega razvoja ni pravočasno zaznala in predvsem ne razumela, ter vzhodnoevropski, ki je knjižnice razumela bolj v funkciji poenostavljenih storitev in ne kot področje in profesijo s svojim poslanstvom.

Drugo zgodovinsko omejitev lahko vidimo v postavitvi in oblikovanju visokošolskega izobraževanja na področju knjižničarstva. Bilo je zamišljeno in oblikovano kot višješolsko, torej kot manjvredno v primerjavi z drugimi profesijami, kar je bila izjema tudi v takratni Jugoslaviji. Vzrokov za

takšno odločitev verjetno nikoli ne bomo mogli v celoti razkriti, sumimo lahko (če mi je to dovoljeno), da je šlo za subjektivno odločitev, saj takratni knjižničarski strokovnjaki in potencialni predavatelji niso imeli doktoratov znanosti in se niso mogli ustrezno habilitirati.

Prof. Berčič je pred več kot dvajsetimi leti z velikimi napori vendarle uspel dvigniti študij bibliotekarstva na visokošolsko stopnjo, razvoj je bil počasen, saj se je morala izoblikovati ustrezna kadrovska infrastruktura (Berčič, 1998). Število študentov in diplomantov je bilo zato majhno in dolgo časa ni pokrivalo potreb, ki so jih imele knjižnice po ustreznih strokovnjakih.

Do študijskega leta 1988/89 formalnega visokošolskega študija bibliotekarstva v Sloveniji torej nismo imeli. Prazen prostor je bilo pred tem torej potrebno zapolniti in zato se je oblikoval sistem strokovnih izpitov, ki so v bistvu nadomeščali ustrezno formalno izobrazbo. Da bi se izognili zagatam, smo dobili tudi zelo nenavadno terminologijo (neprevedljivo v druge jezike) pri poimenovanju strokovnih kvalifikacij, in sicer knjižničar, višji knjižničar (diplomant višješolskega študija, ki je sicer pogosto imel formalno knjižničarsko izobrazbo) ter bibliotekar (brez formalne izobrazbe, z visokošolsko diplomom katerekoli smeri).

Samoupravni sporazum iz leta 1980 je takšno rešitev formaliziral in zacementiral sistem, v katerem je strokovni izpit postal edini formalni pogoj za vstop v stroko, čeprav v skladu z delovnopravno zakonodajo pomeni le preverjanje usposobljenosti za samostojno delo v določeni stroki. Takšno rešitev so knjižničarsko razvite države pred tremi desetletji že opuščale in pogoje ter pot za vstop v stroko regulirale drugače (primer ameriškega in britanskega knjižničarstva!). Kljub temu, da se je slabih deset let po sprejemu omenjenega dokumenta oblikoval visokošolski študij bibliotekarstva, to ni vplivalo na spremembo Samoupravnega sporazuma. Po oblikovanju nove države seveda spet ni bil čas za spreminjanje Samoupravnega sporazuma, saj so ti povečini nehali veljati. Je pa Zakon o knjižničarstvu leta 2001 določil, da morajo biti podzakonski akti, torej tudi pravilnik o bibliotekarskem izpitu, sprejeti v pol leta pa uveljavitvi akta. Za področje bibliotekarskega izpita se to ni zgodilo niti do danes. Še zmeraj veljavni samoupravni sporazum je pokazal izjemno trdoživost, saj je v veljavi v enaki obliki že več kot trideset let, kar je seveda svojevrstni uspeh, na katerega pa ne bi smeli biti ponosni ne zakonodajalec ne stroka, ki se do zdaj ni bila sposobna uskladiti niti o temeljnem namenu novega dokumenta kaj šele o njegovi vsebini. S tem sporočamo javnosti, da se v teh tridesetih letih ni nič spremenilo v naši stroki in dejavnosti, kar je za njen ugled izjemno slabo in škodljivo.

3 ZAKON O KNJIŽNIČARSTVU

Seveda bi se neodvisni opazovalec spet vprašal, kako je to mogoče, saj vendar vemo, da temu ni tako in da smo se v teh treh desetletjih vendarle razvijali ter razvili našo stroko in dejavnost? Ni enostavno najti pravega odgovora, saj je analiza in raziskovanje tega »fenomena« zapletena, dostop do podatkov težak. Zagotovo smo vsi čakali nov zakon o knjižničarstvu. Ta je iz različnih vzrokov (ki jih tu ne bi analizirali) nastajal zelo dolgo. Na tem področju je, npr. v primerjavi s hrvaškim zakonom, invaliden.

Zakon o knjižničarstvu (2001) kljub temu, da je dolgo nastajal, ni rešil dileme o tem, kdo je knjižničar in kakšno izobrazbo naj bi imel. To je prepustil podzakonskemu aktu. Takšna rešitev je bila po našem mnenju velika strokovna napaka, saj se deset let po sprejetju Zakona o knjižničarstvu sprejetje tega še ni zgodilo. To ni sicer edini podzakonski akt, ki jih predpisuje Zakon o knjižničarstvu, pa ga leta po njegovem sprejetju nimamo (Kodrič-Dačić, 2009), toda v marsičem gre za enega temeljnih aktov, ki usmerja razvoj profesije.

V svojem 39. členu, ki obravnava bibliotekarski izpit, Zakon o knjižničarstvu (2001) navaja: »Strokovni delavci knjižnic, ki izvajajo javno službo, morajo imeti predpisano vrsto in stopnjo izobrazbe ter opravljen bibliotekarski izpit.« V istem členu je še zapisano: »Področno pristojni minister predpiše podrobnejše določbe o vrsti in stopnji izobrazbe. Minister, pristojen za kulturo, v soglasju z ministrom, pristojnim za šolstvo in znanost, s pravilnikom določi podrobnejše določbe o bibliotekarskem izpitu.«

69. člen Zakona o knjižničarstvu pa pravi: »Strokovni delavci knjižnic, ki se prijavijo za opravljanje bibliotekarskega izpita do uveljavitve pravilnika iz 39. člena tega zakona, ga lahko opravijo po prejšnjih predpisih.« In tako je ostalo do danes, čeprav je v 71. členu, ki govori o rokih za sprejem podzakonskih predpisov in navodil, zapisano: »Izvršilni predpisi in strokovna navodila iz tega zakona morajo biti sprejeti najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona«.

Vse to je ostalo, na lep način povedano, »mrtva črka na papirju«. Z eno že omenjeno izjemo. Za področje šolstva je pristojni minister predpisal podrobnejše določbe o vrsti in stopnji izobrazbe. Bibliotekarski izpit, ki se je še vedno držal določil iz Samoupravnega sporazuma, tako ni mogel več veljati za vsa področja knjižničarstva. S tem je stroko tudi razdelil. Ministri, pristojni za ostala področja na katerih delujejo knjižnice, niso predpisali

natančnih pogojev o vrsti in stopnji izobrazbe, je pa Pravilnik o pogojih za izvajanje javne službe v knjižničarstvu (2003) pogoje za zaposlene v različnih vrstah knjižnic določil različno, a zelo na splošno. Ohranjanje veljavnosti Samoupravnega sporazuma je prineslo slovenskemu knjižničarstvu to, da nimamo novega pravilnika.

4 BIBLIOTEKARSKI IZPIT

Preden podrobneje analiziramo celotno škodo, ki jo ima takšno početje za knjižničarsko stroko in dejavnost, bi vendar poskusili analizirati, zakaj je sploh do tega prišlo? Ponovno moramo poudariti, da takšna analiza ni enostavna. Vendar so nekateri indici, da vztrajanje na rešitvah Samoupravnega sporazuma kot osnovi bibliotekarskega izpita, ni naključno. Na to kaže pred kratkim pripravljeno delovno gradivo Ministrstva za kulturo, Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (2011). Gre za predlog, ki je v celoti prepisan ali bolje rečeno »preoblečen« Samoupravni sporazum o pridobivanju strokovnih kvalifikacij bibliotekarske stroke iz leta 1980, ki je nastajal v popolnoma drugačnih razmerah in času kot je današnji. Pravilnik o bibliotekarskem izpitu nas vrača v to obdobje, v čas pred informacijsko družbo. Še posebej žalostno je, da celotno besedilo sploh ne omenja formalnega visokošolskega izobraževanja s področja bibliotekarstva, razen v svojem 5. členu, kjer določa trajanje usposabljanja, in sicer:

- 9 mesecev za zaposlene, ki imajo šesto raven izobrazbe, ter za zaposlene, ki imajo sedmo ali osmo raven izobrazbe s področja bibliotekarstva,
- 12 mesecev za zaposlene, ki imajo sedmo ali osmo raven izobrazbe z drugih področij.

Pisci delovnega gradiva uporabljajo dva različna izraza za izobrazbo, ki je osnova strokovnega izpita: v 2. členu je omenjena »ustrezna izobrazba«, v 3. členu pa »ustrezna smer izobrazbe«. To sta dva zelo različna pojma, ki v pravilniku nista nikjer opredeljena. Zato torej lahko upravičeno domnevamo, da se želi bibliotekarski izpit ohraniti kot nadomestilo formalni izobrazbi, kot je osnovno vodilo trenutno veljavnega Samoupravnega sporazuma. Drugače si takšnega dokumenta, četudi kot delovno verzijo, ni mogoče razložiti. Kaj je vzrok takšnim prizadevanjem? Ker v javnosti dostopnih virih vzrokov za takšno početje nismo našli, smo se morali spet nasloniti na določene indice in lastne izkušnje. To sicer ni najbolj korektno in znanstveno neoporečno, a žal ta trenutek edino možno. Drugačen pristop bo možen le, ko bodo argumenti zagovornikov takšnih rešitev postali javni.

1. Knjižnice potrebujejo za svoje delovanje in storitve tudi druge strokovnjake in ne samo diplomiranih bibliotekarjev.

To zagotovo drži, ampak zakaj je potem potrebno te strokovnjake dodatno izobraževati s pomočjo bibliotekarskega izpita in mu dati strokovni naziv? Tudi v zdravstvenih domovih delajo različni strokovnjaki, vendar vsakega od njih nimamo za zdravnika? Seveda bi morali te strokovnjake jasno opredeliti, saj nisem prepričan, da so ravno inženirji tekstilstva ali diplomanti različnih podjetniško-poslovnih visokih šol nujni za uspešno delo npr. splošne knjižnice. Seveda morajo imeti takšni strokovnjaki z drugih področij možnost dopolniti svojo izobrazbo s formalno izobrazbo na področju bibliotekarstva in informatike. Bolonjska reforma to omogoča, saj je študij stopenjski in so predmeti kreditno ovrednoteni. Vodenje knjižnic lahko prepustimo različnim strokovnjakom in tukaj ni nujen bibliotekarski izpit ali kakšno drugo posebno znanje s področja knjižničarstva (npr. katalogizacija).

2. Knjižnice imajo slabe izkušnje z diplomiranimi bibliotekarji.

Tudi ta argument drži, saj zagotovo niso vsi diplomanti študijskih programov s področja bibliotekarstva in informatike (prej bibliotekarstva) vrhunski strokovnjaki. Evalvacija kvalitete izobraževanja je zapleten in težaven proces. Izvajalci študijskega programa se trudimo, da delamo dobro, prek obvezne prakse vključujemo v evalvacijo uspešnosti posameznega študenta tudi strokovnjake iz prakse. Po statistični zakonitosti so nekateri diplomanti tudi podpovprečni, enako velja za vse druge študijske programe. Seveda je končni izbor vedno na strani delodajalca, da izbere najbolj ustreznega sodelavca, vendar na osnovi znanja in usposobljenosti, ne pa na podlagi kakšnih drugih pravil socialnega mreženja.

3. Starejše generacije knjižničarjev dobijo občutek, da njihova ne-bibliotekarska izobrazba pomeni pomemben primanjkljaj. To bi se zgodilo, če bi se za pristop k bibliotekarskemu izpitu zahtevala formalna izobrazba s področja.

Ta argument ne drži. Nobena sprememba ne more spreminjati pogojev za opravljanje bibliotekarskega izpita za nazaj. Prav tako ni mogoče primerjati znanja in usposobljenosti, ki so bila potrebna za opravljanje profesije na področju knjižničarstva pred dvajsetimi ali več leti in danes. Formalna izobrazba ne more nadomestiti delovnih izkušenj, sta pa oba tisto kar omogoča kvalitetno delo in storitve.

Kaj so pa argumenti za ureditev bibliotekarskega izpita po vzoru razvitih držav?

1. Pomembna vzroka sta status in položaj profesije.

Profesija, ki nima reguliranega vstopa, ne more veljati za profesijo. Reguliran vstop pa v sodobni družbi vedno pomeni formalno izobraževanje. To sicer velja za vsa področja javnih služb (šolstvo, zdravstvo, pravosodje, socialno delo ...) in ne samo za knjižničarstvo. Formalno izobraževanje zagotavlja profesiji ustrezen status in je garant za kakovost in strokovnost storitev. Stroka in dejavnost, ki tega nima zagotovljenega, je tako manjvredna v primerjavi z drugimi. Če se temu odpovemo, ne delamo v korist profesije in ne dejavnosti, ki jo opravlja.

2. Boljša kvaliteta formalnega izobraževanje.

Sedanji način, ko se bibliotekarski izpit in ne formalna diploma s področja bibliotekarstva šteje kot zadosten pogoj za delo v stroki, ima več pomanjkljivosti. Ena od teh je tudi drobljenje kapacitet, bibliotekarskih strokovnjakov. Teh iz razumljivih vzrokov v Sloveniji ni veliko in bi jih bilo boljše združiti. To sicer ne bo enostavno. Implementacija Bolonjske reforme v Sloveniji je v marsičem pomanjkljiva in rigidna. Bolonjski prenovljeni študijski programi s svojimi sistemi kreditov omogočajo fleksibilnost, ki se izraža predvsem v pridobivanju znanja iz različnih programov. Potrebovali bomo še nekaj let, da bomo razumeli prednost takšnega sistema izobraževanja in se znebili pogleda na tradicionalno visokošolsko izobraževanje, kot ga poznamo v Sloveniji. Preveč smo vpeti v star način študija, ki je bil vezan na posamezne študijske programe. To po eni strani zmanjšuje kvaliteto študija in ga siromaši, saj ne spodbuja interdisciplinarnosti. Po drugi strani pa tako oblikovan študij slabša pripravljenost diplomantov za vstop na trg dela in ohranja rigiden trg delovne sile, kot ga imamo v Sloveniji.

5 ZAKLJUČEK

O odnosu med formalnim in neformalnim izobraževanjem, torej o izobraževanju v sistemu rednega šolanja in po njegovem zaključku, o programih permanentnega izobraževanja ter o izpopolnjevanju na delovnem mestu, je pred leti že pisala in predstavila na posvetovanju ZBDS Ambrožič (2005). Dileme, ki jih je takrat izpostavila, so bile povezane s tem koliko oba elementa izobraževanja spremljata sodobne trende v stroki in profesiji in koliko je pretežni del angažiranja slovenskih knjižničarjev še vedno namenjen klasičnem gradivu, njegovi obdelavi in posredovanju. Pomembno je razumevanje tega, da sta obe obliki izobraževanja povezani in da je njuno sodelovanje med nosilci obojega. Izpostavila je tudi oblikovanje študijskih praks. Tu je točka, kjer se lahko srečata formalno izobraževanje, ki razvija

znanja in usposobljenosti, in praksa, ki pripravlja diplomante za delovna mesta in tako razvija veščine in spretnosti.

Ob vseh pomanjkljivostih bolonjsko reformiran študij vseeno omogoča fleksibilnost, saj so morali biti programi oblikovani tako, da so dovoljevali izbirnost in prehode na druge študijske smeri na različnih stopnjah študija. Takšna oblika je pomembna tudi za knjižničarstvo, knjižničarje in seveda za bibliotekarski izpit. »Slovenska« varienta Bolonjske reforme je zanemarila prakso kot pomemben del študijskega procesa. Zato so pri organizaciji prakse izobraževalne ustanove izjemno omejene. Lahko bi izkoristili možnost, ki jo ponuja profesija, in bibliotekarski izpit še bolj vezali na prakso po diplomah, tako kot imajo to urejeno v razvitih evropskih državah (Danska, Velika Britanija). Potrebo po daljši in bolj organizirani praksi smo zaznali tudi v primerjalni raziskavi med študenti, ki študirajo BIZ v Sloveniji in Avstraliji (Južnič in Pym, 2011). Prav tako poskušamo pri praksi uveljaviti možnosti, ki jih nudi sodobna informacijska tehnologija, predvsem oblike komuniciranja, ki se razvijajo v socialnih omrežjih (spletni dnevniki).

Bibliotekarski izpit bi moral sloneti prav na teh izhodiščih in preverjati veščine in spretnosti, ne pa znanj s področja, kot to velja doslej. Preverjanje znanj lahko poteka, kar je tudi zakonsko urejeno, v akreditiranih študijskih programih. Zagotovo niso idealni, toda prepričan sem, da jih bo mogoče še bolje razvijati, ko bodo razrešene dileme o tem, kakšen naj bo bibliotekarski izpit. Interdisciplinarnost BIZ, za katero smo pričakovali, da bo rezultat Bolonjske reforme (Aparac-Jelušič, 2005) ter tudi na tem gradili študij bibliotekarstva in informatike v Sloveniji (Žumer, 2005), je pomembna in nujna za nadaljnji razvoj stroke in dejavnosti. Vendar je brez takojšnje spremembe dosedanje oblike bibliotekarskega izpita praktično nemogoča. Letos prihajajo na trg dela prvi diplomanti magistrskih programov bolonjsko prenovljenega študija, tako da ni več ovir, da bi tako preoblikovan študij, ki omogoča različno nabiranje ustreznih znanj (kreditno ovrednotenih) s področja bibliotekarske in informacijske znanosti ne zadovoljeval vstopnih kriterijev za delo v stroki.

Mogoče bi s tem odprli tudi možnosti, o katerih je govoril eden od referatov na posvetovanju, ZBDS leta 2007 (Božič, 2007), da bi se ZBDS lahko samoiniciativno aktivneje angažirala pri formalnem izobraževanju bibliotekarskega kadra. Vzporedno bi se na področju izobraževanja lahko povezovale vse bibliotekarske institucije v našem malem državnem in še manjšem strokovnem prostoru.

Bodočnost profesije je odvisna od možnosti preoblikovanja klasične vloge knjižničarja in predstave, ki jo ima družba o naši profesiji, ter premisleka obstoječe paradigme in prakse knjižničarstva. Odvisna je tudi od tega, koliko je možno sodelovanje med samimi knjižničarji ter jasne opredelitve ciljev, ki jih želimo doseči.

6 CITIRANI VIRI IN LITERATURA

1. Ambrožič, M. (2005). Sodobne potrebe in izzivi v izobraževanju knjižničarjev. V M. Ambrožič (Ur.), *Informacijski viri in storitve knjižnic v elektronskem okolju: zbornik referatov* (str. 227–248). Ljubljana: ZBDS.
2. Aparac-Jelušič, T. (2005). Bolonjski procesi i studij informacijskih znanosti. V M. Ambrožič (Ur.), *Informacijski viri in storitve knjižnic v elektronskem okolju: zbornik referatov* (str. 291–306). Ljubljana: ZBDS.
3. Berčič, B. (1998). Visokošolski študij bibliotekarstva v Sloveniji od začetka do 1990. V J. Urbanija (Ur.), *Zbornik razprav: 10 let Oddelka za bibliotekarstvo: 1987–1997* (str. 7–36). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo.
4. Božič, M. (2007). Vpliv strokovnih organizacij na formalno izobraževanje bibliotekarjev. V M. Ambrožič (Ur.), *Knjižnice za prihodnost: napredek in sodelovanje: zbornik referatov* (str. 61–75). Ljubljana: ZBDS.
5. Južnič, P. (2009). Trendi izobraževanja za delo v informacijskih dejavnostih. *Organizacija znanja*, 14 (4), 159–171. Pridobljeno 10. 9. 2011 s spletne strani: http://home.izum.si/cobiss/OZ/2009_4/Html/clanek_08.html
6. Južnič, P. (2010). Predstavitev študijskega programa, bolonjskega študija – BINK. *Šolska knjižnica*, 20 (3–4), 181–188.
7. Južnič, P. in Pymm, B. (2011). Students on placements: building their e-portfolio from practical experience. *New library world*, 112 (5–6), 248–260.
8. Kajberg, L. in Lorrington, L. (2005). *European curriculum reflections on library and information science education*. Copenhagen: The Royal School of Library and Information Science. Pridobljeno 10. 9. 2011 s spletne strani: <http://biblis.db.dk/uhthbin/hyperion.exe/db.leikaj05>
9. Kodrič-Dačić, E. (2009). Bibliografski zapis: največji skupni imenovalec? V M. Ambrožič in D. Vovk (Ur.), *Knjižničarji in knjižnice: dodana vrednost okolju: zbornik referatov* (str. 129–142). Ljubljana: ZBDS.
10. Lynch, B. P. (2008). Library education: its past, its present, its future. *Library trends*, 56 (4). Pridobljeno 10. 9. 2011 s spletne strani: http://findarticles.com/p/articles/mi_m1387/is_4_56/ai_n28093132/?tag=content;coll
11. *Pravilnik o bibliotekarskem izpitu (delovno gradivo)*. (2011). Pridobljeno 10. 9. 2011 s spletne strani: http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Zakonodaja/Predlogi_zakonov/2011/pbi_V1_0.pdf

12. *Pravilnik o pogojih za izvajanje javne službe v knjižničarstvu* (2003). *Uradni list RS*, št. 73/2003 in št. 70/2008.
13. *Zakon o knjižničarstvu*. (2001). *Uradni list RS*, št. 87 in št. 96/2002.
14. Žumer, M. (2005). Nove razmere, novi izzivi: prenova študijskega programa na oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. V M. Ambrožič (Ur.), *Informacijski viri in storitve knjižnic v elektronskem okolju: zbornik referatov* (str. 227–248). Ljubljana: ZBDS.